

Med Fregatten "Jylland" på Middelhavstogt

Af Jens Laursens Togt i Udlandet 1873-74

Den 16. oktober 1873. Vi lettede om morgenen kl. 8 og sejlede igennem Øresund, smukt vejr til aften, men efter solens nedgang begyndte det at blæse lidt, og om morgenen den 17., var det stærk blæst, og vi krydsede mellem Skagen og Norge.

Den 18. - 19.-20. Rebet mersejls kuling og ingen land at se nogen steds for Vesterhavets tårnhøje bølger.

Den 22. Smukt vejr, og den 23. stærk storm og høj Sø.

Den 24. og 25. Smukt vejr, den 26. smukt vejr og om aftenen gik vi ind i Kanalen mellem England og Frankrig. Det var et smukt syn at se de stolte engelske byer langs strandbredden, så klare og belyste i den stille aftenstund. Om aftenen den 27. ankrede vi ved Portland. Den dag var det prins Valdemars fødselsdag, og musikken spillede i 2 timer om eftermiddagen. Hvem der havde lyst kunne danse.

Den 28. fik vi kul og fersk vand, før vi lettede om aftenen kl. 8 og styrede efter Spanien til med god vind og smukt vejr.

Den 29. og 30. Fint vejr, den 31. havde vi klart skib med løst skydning, og 2 mand blev der såret ved uforsigtighed.

Den 1. november stærk blæst og urolig sø, det samme den 2. Den 3. mærsejlskuling, den 4. stærk storm, som rev det store mærsejl itu og knækkede den store mærseråe.

Den 5., 6. og 7. Sidevind og smukt vejr. Den 8. fik vi land i sigte på bagbords side hele dagen, og om aftenen ankrede vi ved Kadiz og blev i 5 døgn. Det var en meget smuk by at se fra søsiden, snehvide huse med flotte tage. Hist og her ragede et højt tårn som en konge over de andre bygninger. Gaderne var smalle og smudsige, arbejdsdyrene var mest mulæsler. Landet var ikke bjergfuldt, men det så heller ikke videre frugtbart ud.

Den 13. lettede vi og styrede efter Gibraltar, den 15. ankrede vi ved Gibraltar, en 1400 fod høj klippe, som er lige lodret på den ene side og så stærkt befæstet på den anden, at den er berømt som den stærkeste fæstning i verden, næsten uindtagelig.

Den 16. om aftenen kl. 11 lettede vi og gik ud

fra Gibraltar, men den 17. i dagningen rejste der sig en voldsom orkan, så vi måtte krydse hele dagen i strædet mellem Gibraltar og Afrikas kyster, og på grund af den stærke storm og strømgang måtte vi atter søge ind til Gibraltar om aftenen. Vi måtte ligge for bakket fyr helt til den 19. til en forsikring om, at ankerkjæderne ikke skulle sprænge. Denne dag forlod vi atter Gibraltar og prøvede for anden gang at sejle ind i Middelhavet.

Den 20. var det smukt vejr og sidst på eftermiddagen ankrede vi ved Mallorca. Den 21. og 22. ligeledes fint vejr, og da var vi i land for at se os om i den fremmede by, men der var ingenting, som er videre værd at bemærke. Den 23. sejlede vi i smukt vejr atter ud i det store Middelhav. Den 25. fik vi i det blikstille vejr atter land i sigte, og hvad mere var: Høje snebedækte bjerge kunne vi se, endskønt vi syntes, der hvor vi sejlede, var det ligeså varmt, som det er her i det lille skønne Danmark en rigtig varm sommerdag, så vi ville næsten ikke tro vores egne øjne, at disse bjerge kunne være så høje og så kolde, at sneen ikke kunne smelte og afstå sin kolde, hårde natur for den varme, blide sol.

Den 26. Smukt vejr, om morgenen ankrede vi ved Alicante, samme dag var vi i land. Heller ikke denne by var videre smuk, smalle og urene gader og en del af husene lidt forfaldne og mange af folkene var udklædte og barbenede, uden fodtøj. Den 27. lettede vi og sejlede. I fint vejr fortsatte vi rejsen. Landet var fortsat bjergfuldt hele vejen med undtagelse af nogle enkelte steder langs med kysten, som var bebygget hist og her med enkelte huse.

D. 1. december stærk storm, der rev i alle tre mærsejl, men gjorde ellers ingen skade, hverken på skib eller mandskab.

Den 3. om eftermiddagen ankrede vi ved Barcelona i smukt vejr. Den 4. var vi i land for at se os om. Det var en smuk by, den smukkeste vi havde set endnu på hele rejsen, husene høje og nette, gaderne brede og ordentlig brolagte. Der var store og skønne butikker af alle slags, folkene net klædte, droscher på gaderne, ja kort sagt alt næsten som i Kjøbenhavn.

Ø. Søndergaard i Helligsø omkring 1900 - som Jens Laursen byggede om kort efter overtagelsen 1874. Bl.a. hentede han tømmer dertil fra strandauktionen i Thyborøn og roede det til Helligsø - slæbende efter båden.

Den 5. lettede vi igen og styrede efter Malta i fint vejr, som varede helt til den 9., men denne dag kom vi ind i stærk blæst med store hagl og snebyger. Vi krydsede mellem ubeboede øer og klipper, som farvandet er fuldt af imellem Sicilien og Afrika. Det er et meget farligt sted for de søfarende. Næste dag fortsatte vejret uændret, men også tordenen rullede. Den 11. og 12. smukt vejr med milde regnbyger. Om eftermiddagen ankrede vi op ved Valetta på Malta. Den 14. havde vi landgang. Det var en meget interessant by at se, med de store fæstninger, som England har anlagt der, og så de mange havne og indskæringer, som går ind i byen allevegne, også ind mellem fæstninger eller forte, hvor deres orlogsskibe kan ligge sikker for overfald af nogen fjender. Jeg var inde i en meget stor, smuk kirke, som jeg hverken har set eller får at se magen til mere. Den var bygget af marmor fra nederst til øverst, og gulvet var af marmor i mosaik. Alting var så prægtigt, som man kan ønske sig at se. Tillige var jeg inde i en riddersal, hvor alle slags våben og rustninger var opstillet både fra ældre og nyere tid.

Den 15. om natten fortsatte vi turen og styrede efter Grækenland. Den 20. ved middagstid ankrede vi op ved Pirona, og samme aften var kong Georg og dronning Olga ombord for at hente prins Valdemar og byde os alle

velkomne. Det var smukt vejr i de næste dage.

2. juledag blev det stærk storm om formiddagen. Denne aften holdt vi julegilde, Vinden var da løjet af igen. Kongen og dronningen med al deres tjenerskab overværede dette hos os.

Den 29. var vi i land til skarpskydning. Den 30. og 31. var vi til bakasse skydning. Nytårsaften var det smukt vejr. Vi havde landlov, byen var kun lille, men de fleste bygninger nye, så det så ud til, den havde steget højt i de sidste år. Landet var bjergfuldt og ufrugtbart så langt, som vi kunne se med undtagelse af et dalstrøg, som gik op til Athen, der lå omtrent 1 mil herfra. Denne dal var beplantet med kratskov og en del med hvede, som var grøn i denne tid, ligesom vores rug derhjemme.

Den 1. januar 1874. Året begyndte med stærk blæst og kulde. Den 3. var vi i land for at exercere, ligeledes det samme i de næste dage. Den 6. januar jævn regn, det var grækernes juledag. Den 8. sejlede vi til en bugt, hvor vi skulle skyde og have sejlmanøvre, nedfiring af bram og mærsstænger og alle roerne til doks. Den 10. skød hver mand af skolen 3 skud (i alt 300 skarpe skud), og samme eftermiddag lettede vi igen og gik ind til Pirvus, hvor vi gik i land for at exercere og havde bagefter landlov.

Jens Laursen med sin unge brud Ane Christine Clemmensen 1874.

Grækernes nytårsdag, den 13. januar, var det smukt vejr.

Den 15. havde vi kongens og dronningens sidste besøg. De var herude med prinsen. De sagde farvel til os alle. Den 16. lettede vi anker og forlod Grækenland for sidste gang. Den 17. havde vi skydning med granater, jeg tror ca. 400 skud.

Den 18. januar ankrede vi ved Smyrna i Lilleasien. Det var en nogenlunde smuk by. En lang strækning langs kysten så det meget frugtbart ud, efter hvad vi kunne dømme, var der store haver og enkelte steder småkrat eller plantager, som så grønne og smukke ud. En stor, gammel ruin af en fæstning eller borg lå oppe på toppen af en klippe, som vi var oppe at se, og som var storartet med alle disse underjordiske gange, der var. Den 20. sejlede vi videre kl. 5 om morgenen med kurs mod Alexandria. Dagen efter smukt vejr, og om aftenen havde vi brandalarm. Den 24. nåede vi Alexandria og havde landgang. Den 26. sejlede vi videre og havde nogle dage med stærk, orkanagtig storm og bygevejr. Den 2. februar smuk, men hele tiden byger og modvind. Den store orkanagtige storm rev fokken itu og knækkede krydsvråen. Stormen fortsatte, og den 6. blev formærsejlet revet itu, og samme dag forliste vi bagbords slup. Den 8. smukt vejr med urolig sø. Den 9. om eftermiddagen rejste der sig en stærk storm, der rev det store mærsejl itu. Den 11. smukt

vejr og endelig fik vi land i sigte efter 14 dages forløb. Det er lang tid på så kort en rejse. Om aftenen måtte vi på grund af mørke og stærk strømgang ankre op ved Siciliens Kyst. Kl. 2 lettede vi og kom til Messina om morgenen den 12. Der var stærk kulde, og sneen lå helt ned midt på bjergene. Om eftermiddagen havde vi landlov.

Den 13. lettede vi igen, og turen gik efter Neapel til. Vi kunne den dag se det ildsprudende bjerg, Etna, og den vulkanske ø, Strymbol kom vi på ½ mils afstand nær forbi, det var et smukt syn at se den store skorsten, som udstøder de tykke røgskyer ude i havet.

Den 15. nåede vi til Neapel og ankrede op i smukt vejr med jævn regn. Den 17. blæste det. Vi havde landlov. Det var en uhyre smuk by, den største del af husene høje og smukke, men alligevel hersker der den største dovenskab og fattigdom. Tiggere eller betlere går i store dynger og plager folk. Vi lå til ankers lige ud for Vesuv.

Den 18. sejlede vi videre til Livorno, hvortil vi nåede den 20. Efter landlov lettede vi igen og sejlede videre i smukt vejr.

Den 1. marts nåede vi Gibraltar om formiddagen og efter at have ankreder der, gik turen videre kl. 8 om aftenen efter England til. Det blev en sejlads gennem al slags vejr, inden vi nåede Koves i England, hvor vi ankrede op om eftermiddagen den 11., hvor vi fik 4 nye både. Vi sejlede videre om eftermiddagen og styrede efter vort fædrene hjem.

Den 16. om morgenen kl. 7 kom vi Skagen ind, og om aftenen ankrede vi omtrent ud for Gilleleje på grund af stærk tåge og mørke. Den 17. op på formiddagen kunne vi igen lette og gik til København, hvor vi ankrede op inden Reden om eftermiddagen kl. 3, og samme dag var kongen og dronningen ombord hos os for at hente deres søn og byde os alle velkommen hjem.

Den 20. om formiddagen lettede vi igen og gik ud med flådeadmiralen, om eftermiddagen ankrede vi ude mellem Vedbæk og Hveen, den 21. smukt vejr. Om formiddagen havde vi klart skib, skarpskydning og sejlmanøvre, hvorefter vi atter gik til København. Den 22. lossede vi kugler og krudt, og om eftermiddagen gik vi ind til Flådens Leje.

Da den unge Jens Laursen var indkaldt ved

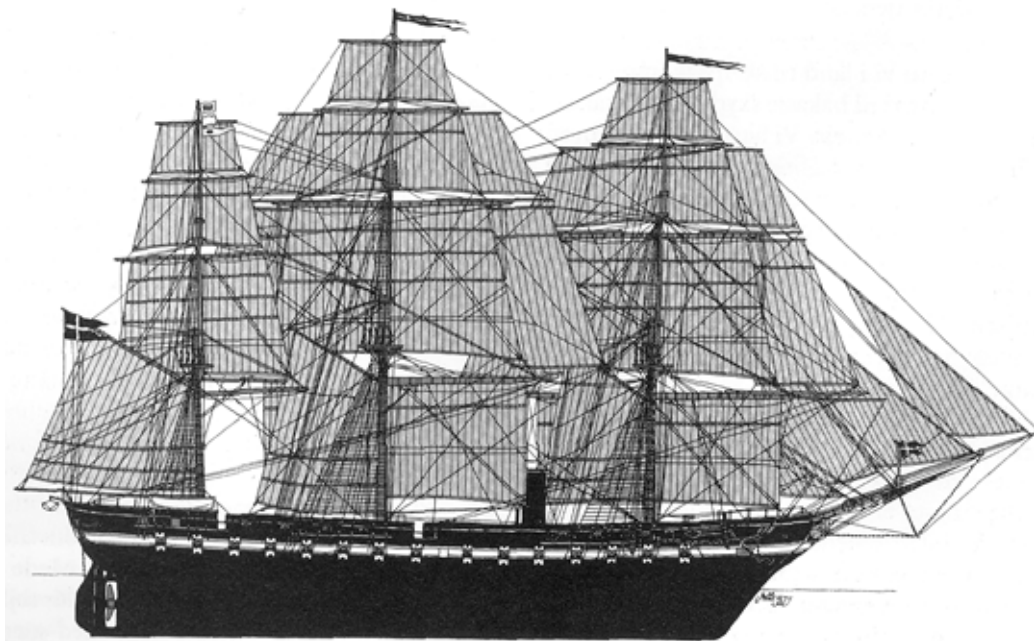
søværnet 1873-74, deltog han i et længere togt, som han beskrev i sin dagbog, med en fin, sirlig skrift, her nu ”oversat”.

Jens Laursen var født 15. august 1850 og døde den 9. marts 1927. Efter sit giftermål med Ane Christine Clemmensen, byggede de Øster Søndergård i Helligsø, som stadig er i slægtens

eje, idet sønnen, Laurits Peter Laursen, førte gården videre og efterfulgtes af sønnen, Jens Chr. Laursen. I dag ejes gården af 4. generation, den unge Jørgen Laursen.

Kilde: Syrthy Årbog 1987, side 9-13.

*1857 - Fregatten Jylland - Orlogsmarinen
Fra »Under sejl og med motor« af Erik Dannesboe*

TEKNISKE DATA: Bygget 1857-1862 på Nyholm (Holmen), København, som byggenummer 48 til Den Danske Marine. Kølstrakt 11/6 1857. Søsæt 20/11 1860. Afleveret 15/5 1862. Type: Dampskruedefregat. 44 kanoner. Bygget af eg. Længde over stævne: 226,0 engelske fod. Bredde: 43 engelske fod. Største dybgang i engelske fod: 19,0. Deplacement (Tonnage) 2450 brt. Master: Fokkemast, stormast og krydsmast. Sejlføring: Forsejl: Jager, Klyver, forestængerstagesejl, fokkelæsejl, fokkestagesejl. Fokkemasten: Forebovenbramsejl, forebramsejl, to forebramlæsejl, foremærsejl, to foremærslæsejl, fok, foregaffellæsejl. Stormast: Storebovenbramsejl, storebramsejl, to storebramlæsejl, storemærsejl, to storemærslæsejl, storsejl, storegaffelsejl. Krydsmast: Bovenbovenkrydssejl, bovenkrydssejl, krydssejl, bommesan.

Samlet sejlareal: 18.600 kvadratfod, Maskine: to lavtryksdampmaskiner på ialt 1300 IHK. Fire kulfyrede kedler. Besætning: 405-437 mand.